

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

4. De diuisionibus iuramenti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

Dei eius infallibilem veritatem agnoscere & prædicare.

Christus docens, *Ego dico vobis, non iurate omnino*, 2
Matth. c. 5. mandat sine necessitate iurandum non esse propter periculum periurii, & propter irreuerentiam, quæ committitur contra Deum iurando leuiter & sine causa.

Juramentum religiosum duas condiciones habere debet veritatem & iustitiam & iudicium siue discretionem & reuerentiam. 3

CAP. IV.

De diuisionibus iuramenti.

Juramentum aliud est necesse, quod à superiori ad inferioram litem ad criminis purgationem, &c. deferretur: Aliud est voluntarium quod spontè suscipitur ex partium conuentione. Item aliud est iudiciale & aliud est extraiudiciale. 1

Præterea iuramentum aut est verbale, quod fit per verba diuini nominis contestationem expresse, vel virtualiter significantia aut reale, si solo tactu Euangelii, aut digitorum eleuatione à muto exprimitur, imò per consuetudinem etiam à petentibus loqui: Aliud mixtum (corporale) quod præter verba etiam tactum Euangelii continet, utpote maiori reuerentia præstandum: Violatio huius grauior uti & obligatio. Aliud iuramentum est simplex, aliud solemne, canonico tactu Euangelii. 2

Interdum iuramentum fit per simplicem nominis diuini contestationem; aliud verò per execrationem cum iurans sibi ipsi aliquid mali à Deo falsitatis vindice imprecatur, nisi verum, quod asseruit aut promittit: Sic Sanctus Paulus. 2. Corint. 1. 3

Aaa 3 testem

testem Deum inuocabat ad animam suam: *Vitacō*
simus etiam iurantis modus est; sic me *Deus* adiu-
uet, &c.

4 Præcipua iuramenti diuisio est in assertorium
(quo confirmatur dictum de præsentē, vel præterito;
Aliud promissorium, quo confirmatur dictum
de opere futuro. v.c. Iuro, me hominem non occi-
disse, imò me in Deum credere, est assertorium.
Iuro, me opem laturum, est promissorium, neque
obstat, quod alienum factum iuramento confirma-
ri solet ob probabilem cognitionem. (Clericus de
crimine infamatus, cui indicta purgatio canonica
tactis Euangelis iurare quidem tenetur de veritate,
alii tamen, qui vt testes innocentiae producuntur iu-
rant tantum de credulitate, existimare se, illum in-
nocentem esse.

NB. Periurus censerī non debet, si iurantis inten-
tio sit, duntaxat opinionis suæ maiorem probilitate
asserere, & iuramento confirmare velle licet talis est
persuasio incerta & in se falsa.

NB. In iuramento promissorio etiam includitur
assertorium, si iuramentum cadat super opus facien-
dum.

5 Iuramentum de opere futuro interdum est nu-
dum ac per se stans, v.c. comminatorium, quo alteri
pœnam commertam minamur, in eo enim nulla
propria inest obligatio ex virtute iustitiæ aut fide-
litatis; nihilominus ex virtute religionis erga Deum
obligatur iurans ad pœnam inferendam si licite
possit: Ita iuratio dandi Eleemosynam pauperi, est
nudum iuramentum, separatio ab obligatione ex
virtute iustitiæ.

6 Præuaricatio iuramenti simplicis, pura, si quæ

sine ulla promissione ac pacto erga alterum simpliciter iuret, se hoc vel illud facturum, cum contineat obligationem futuro tempore veram faciendi assertionem boni operis ob reuerentiam diuini numinis: Ideo vnicam ex genere suo mortalem malitiam continet. Sed confirmatorium iuramentum promissionis est vel erga Deum, (quod est votum iuratum, continens duplicem obligationem ex virtute religionis, videlicet promissa Deo fideliter reddenda, & nominis eius testimonium in vanum non assumendum esse) quare præuaticatio talis iuramenti duas diuersæ speciei malitias contra Religionis virtutem complectitur. Vel est confirmatorium promissionis erga hominem (quod est pactum iuratum, continens tum obligationem iustitiæ & fidelitatis erga promissarium, tum obligationem propriam iuramenti erga Deum; Et talis iuramenti præuaticatio est in duplici specie malitiæ contra Religionis iustitiam.) Vel est confirmatorium promissionis erga Deum & hominem, vt videre est in voto iurato dandi Eleemosynam pauperi, promissionem talem acceptanti, in quo tres obligationes continentur: duæ religionis erga Deum; tertiæ iustitiæ & fidelitatis erga hominem: consequenter præuaticatio eiusmodi promissorii iuramenti in triplici peccatorum specie consistit.

CAP. V.

De iuramento iudiciali.

Iuramenti iudicialis (in iudicio præstiti) plures sunt species. 1. Iuramentum calumniæ, quod principio litis, vel postea alterutra parte exigente